

SPRAWOZDANIE
KOMISJI OCHRONY PRZYRODY ZG PTTK
z działalności w XVII kadencji władz naczelnych PTTK
(za okres 21.03.2010 – 15.02.2014)

1. Skład Komisji

W dniu 21.03.2010 r. Krajowa Narada Aktywu Ochrony Przyrody PTTK wybrała Komisję Ochrony Przyrody Zarządu Głównego PTTK w składzie:

1. Andrzej Wąsikowski – przewodniczący
2. Małgorzata Ciosmak – wiceprzewodnicząca
3. Paweł Idzik – sekretarz
4. Janina Góra – członek
5. Andrzej Kucia – członek
6. Jan Machała – członek
7. Maciej Matoń – członek
8. Karolina Pawlak – członek
9. Ferdynand Szafrąński – członek

Opiekunami Komisji z ramienia Zarządu Głównego PTTK była Kol. Agnieszka Wałach (do dnia 19.10.2013 r.) zaś od tego dnia Kol. Jacek Potocki, natomiast z ramienia Głównej Komisji Rewizyjnej PTTK Kol. Beata Dzikusko. Prace Komisji wspierali ponadto Kol. Szymon Bijak oraz Kol. Dariusz Kuźelewski.

2. Działalność Komisji

W okresie kadencji nastąpiły dwie zmiany organizacyjne - w 2011 r. Kol. Karolinie Pawlak powierzono opracowanie strony internetowej Komisji a jej dotychczasowe obowiązki związane z weryfikacją odznak Turysta Przyrodnik, powierzono Kol. Janowi Machała.

Komisja w okresie obejmującym sprawozdanie odbyła 19 posiedzeń przy średniej frekwencji wynoszącej 79,5 %

W posiedzeniach, które odbywały się one zarówno w ZG PTTK jak i podczas zlotów oraz posiedzenia wyjazdowego uczestniczyli również pracownicy biura ZG PTTK oraz zaproszeni goście.

Praca Komisji zaowocowała podjęciem 40 uchwał. Działalność Komisji nawiązywała do postulatów, uchwał i wniosków zgłaszanych podczas poprzednich Krajowych Narad Aktywu Ochrony Przyrody PTTK. Za priorytetowe uznaliśmy szersze otwarcie się KOP ZG PTTK na współpracę z działaczami w terenie. Staraliśmy się realizować to zadanie w kilku strefach działalności między innymi poprzez inspirowanie organizacji Ogólnopolskich Zlotów Turystów Przyrodników PTTK i posiedzenia wyjazdowe. W trakcie spotkań przedstawialiśmy i wyjaśnialiśmy szczegółowo sprawy organizacyjne, zbieraliśmy również uwagi wyznaczające dalsze kierunki działalności.

Działalność związana z ochroną przyrody oparta jest na profesjonalnie wyszkolonej kadrze programowej PTTK, dlatego też postanowiliśmy uporządkować informacje o Instruktorach Ochrony Przyrody PTTK i to uregulowaliśmy w pierwszej kolejności. Znowelizowany został Regulamin Instruktora Ochrony Przyrody PTTK, a od 2011 r. rozpoczęliśmy wymianę legitymacji IOP.

Zmieniona została strona internetowa Komisji.

Prowadziliśmy również działania promujące turystykę przyjazną przyrodzie poprzez zamieszczenie w „Gościńcu” artykułów o ochronie środowiska przyrodniczego.

Realizowaliśmy jedno z podstawowych zadań Komisji, czyli działalność interwencyjną. Udzieliliśmy odpowiedzi w sprawach wycinki drzew w Gliwicach, projektu przebiegu trasy Nr 74. Przedstawiliśmy stanowisko KOP ZG PTTK w sprawie projektu inwestycji narciarskich w rejonie obszarów „Natura 2000” Ostoja Popradzka, zlokalizowanych na obszarze Popradzkiego Parku Krajobrazowego.

Opracowaliśmy Regulamin KOP ZG PTTK.

Działalność Komisji dokumentowana była na bieżąco w kronice KOP ZG PTTK.

3. Stan organizacyjny

	2010	2011	2012	2013
Oddziałowe Komisje Ochrony Przyrody	85/40	82/43	81/50	52
Kluby przyrodnicze/członków	7/204	6/185	6/199	?
Opiekun Przyrody PTTK	605	601	545	?
Ilość kursów/ absolwentów	-	-	-	?
Instruktorzy Ochrony Przyrody PTTK	334	375/96	382/219	298
Ilość kursów/ilość osób	-	3/18	3/28	?
Referaty weryfikacyjne	94/74	80	86	88

3.1. Oddziałowe Komisje Ochrony Przyrody

W nadesłanych do ZG PTTK sprawozdaniach TKO za 2010 r. ujawniono, że w 314 Oddziałach PTTK, działało 85 Oddziałowych Komisji Ochrony Przyrody. W TKO za 2012r Oddziały wykazały istnienie 81 Oddziałowych Komisji Ochrony Przyrody. W materiałach KOP ZG PTTK posiadamy dane ze składami osobowymi i adresami zaledwie 52 Komisji.

W latach 2010-2013 powstało 11 Komisji przy Oddziałach PTTK: „Ziemi Kamienieckiej” w Kamiennej Górze, „Zielonogórskim” w Zielonej Górze, „Kujawskim” we Włocławku, w Busku Zdroju, Wrocław Fabryczna im. Witolda Prelicza we Wrocławiu, Miejskim w Bydgoszczy, im. „Ziemi Wadowickiej” w Wadowicach, Wolskim im. gen. Józefa Sowińskiego w Warszawie, im. Kazimierza Staszewskiego w Pabianicach, Regionalnym w Białymstoku i Wodzisławiu Śląskim.

Reaktywowała działalność Oddziałowa Komisja Ochrony Przyrody „Ziemi Elbląskiej” w Elblągu.

3.2. Referaty Weryfikacyjne

Na początku kadencji figurowało w ewidencji 94 Referaty Weryfikacyjne odznaki „Turysta Przyrodnik”.

W kadencji powstało 12 Referatów przy Oddziałach PTTK: „Ziemi Kamienieckiej” w Kamiennej Górze, „Ziemi Zielonogórskiej” w Zielonej Górze, „Kujawskim” we Włocławku, Stołecznym w Warszawie, Busku Zdroju, Wrocław Fabryczna im. Witolda Prelicza we Wrocławiu, Miejskim w Bydgoszczy, „Ziemi Wadowickiej” w Wadowicach, Wolskim im. gen. „Józefa Sowińskiego” w Warszawie, im. Kazimierza Staszewskiego w Pabianicach, Regionalnym w Białymstoku oraz przy Oddziale w Kozienicach.

Reaktywowały działalność Referaty Weryfikacyjne odznaki „Turysta Przyrodnik” przy Oddziałach w Bytomiu i Wodzisławiu Śląskim. Aktualnie odznaki „Turysta Przyrodnik” można weryfikować w 88 Referatach Weryfikacyjnych, których wykaz zamieściliśmy na stronie internetowej.

Odznaka „Turysta Przyrodnik” jest trzecią w kolejności najchętniej zdobywanych odznak przez członków PTTK. W latach 2010–2012 odznaki zdobyło 6669 osób (bez 2013 r.), ogółem 42542 odznaki. Odznak w stopniu dużym w latach 2010-2013 przyznano łącznie 117, z czego w stopniach duża srebrna 83 i 34 w stopniu duża złota.

Rok	2010	2011	2012	2013	Razem
Ilość odznak	2251	2408	2010		42542

Komisja prowadziła konsultacje i pracowała nad nowelizacją Regulaminu odznaki „Turysta Przyrodnik”. Przedstawiona w 2012 r. propozycja ustanowienia odznaki dla dzieci i młodzieży „Tropiciel Przyrody” wstrzymała ostateczne zaakceptowanie tego projektu.

Komisja nadała również 35 odznak honorowych „Turysta Przyrodnik” w tym 2 dla członków KOP ZG PTTK pozostałe przyznano dla działaczy: z Bydgoszczy, Buska Zdroju, Cieszyna, Częstochowy, Elbląga, Gdańska, Gliwic, Kielc, Koszalina, Krakowa, Kutna, Lubonia, Lublina, Łodzi, Ostrowca Świętokrzyskiego, Pabianic, Poręby, Radlina, Siemianowice Śląskich, Środy Wielkopolskiej, Starachowic, Warszawy i Żarnowa.

3.3. Kluby Przyrodnicze

Działalność Klubowa w naszym Towarzystwie pozostawia wiele do życzenia. Według TKO na koniec 2012 r. funkcjonowało 6 klubów przyrodniczych. Kluby działały przy Oddziałach PTTK: Wojskowym w Chełmie, „Mazowsze” w Warszawie, Żyrardowie, Regionalnym Oddziale w Gdańsku, Oddziale Świętokrzyskim w Kielcach i Miejskim w Lublinie.

3.4. Kadra programowa.

W znowelizowanym Regulaminie Instruktorów Ochrony PTTK wprowadziliśmy istotne zmiany. Jedną z nich dotyczyła wymiany legitymacji IOP. Wymiana legitymacji stworzyła okazję do weryfikacji Instruktorów Ochrony Przyrody PTTK. Celem nadrzędnym było ustalenie rzeczywistej liczebności naszej kadry programowej. Okazało się, iż KOP ZG PTTK nie była informowana o Instruktorach, którzy zrezygnowali z działalności oraz o osobach zmarłych.

W 2012 r. zmarło kilku naszych wspaniałych Instruktorów Ochrony Przyrody PTTK: Kol. Jerzy Szukalski z Gdańska, Krystyna Foryś z Gliwic, Jerzy Kapuściński z Kielc, Jan Tumiłowicz z Lublina i Kazimierz Wojciechowski z Lubania Śląskiego.

Na dzień 31 grudnia 2013 r. zarejestrowanych było 298 Instruktorów Ochrony Przyrody PTTK, w tym wymieniło legitymacje 181 instruktorów a uprawnienia uzyskało 96 członków PTTK. W kadencji przeprowadzono 6 kursów, które ukończyło 46 absolwentów.

Uchwałami Komisji nadano 21 tytułów Honorowych Instruktorów Ochrony Przyrody PTTK (z Bielska Białej (5), Warszawy (3), Gdańska, Zawiercia, Wrocławia (po 2), Kielc, Lubania, Lubonia, Opola, Poznania, Rzeszowa, i Żyrardowa (po 1)).

Do kadry programowej zaliczamy również Opiekunów Przyrody PTTK, których na koniec 2012 r. było 545.

3.5. Druki sprawozdań

Nowatorskim rozwiązaniem w PTTK było wprowadzenie przez KOP ZG PTTK ujednoczonych druków sprawozdań oszczędzających czas działaczy terenowych i sugerujących podejmowanie działań na rzecz ochrony przyrody. Opracowany system sprawozdawczości ułatwić winien sporządzanie sprawozdań TKO zarządom oddziałów. Sprawozdania pozwolą też Zarządom na ocenę pracy poszczególnych Instruktorów Ochrony Przyrody, Opiekunów Przyrody, Klubów i Oddziałowych Komisji Ochrony Przyrody. Przekazywane zaś sprawozdania do KOP ZG PTTK stają się źródłem wiedzy o pracy w terenie

3.6. Zlot Turystów Przyrodników

Wychodząc naprzeciw postulatowi KNAOP Komisja zainicjowała organizowanie Ogólnopolskich Zlotów Turystów Przyrodników. Podstawowym celem zlotów było zapoznanie uczestników z pracą Komisji, sprawami organizacyjnymi oraz integracja środowiska przyrodniczego. Na zlotach poruszano zagadnienia związane z Opiekunami Przyrody, Instruktorami Ochrony Przyrody, zasady weryfikacji książeczek „Turysta Przyrodnik”, zasady sprawozdawczości, prowadzenie referatów weryfikacyjnych oraz tworzenie Oddziałowych Komisji Ochrony Przyrody.

I Zlot Turystów Przyrodników odbył się w dniach 8-11 czerwca 2011 r. w Smołdzińskim Lesie. Organizatorem był Oddział Regionalny PTTK w Gdańsku im. Mariana Czyżewskiego. W zlocie udział wzięły 23 osoby, spośród których 6 uczestników zdało egzamin na Instruktora Ochrony Przyrody PTTK (z Białegostoku, Elbląga i Zielonej Góry).

Kolejny II Zlot odbył się on w Supraślu w dniach 7-10 czerwca 2012 r. z udziałem 72 przyrodników z 26 Oddziałów PTTK. W efekcie przeprowadzonego egzaminu pozyskaliśmy 24 nowych członków kadry programowej. Gośćmi Zlotu byli przedstawiciele Rady ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych, którym poświęcono jedną z sesji.

III Ogólnopolski Zlot Turystów Przyrodników odbył się w dniach 7-9 czerwca 2013 r. w Bocheńcu a organizacją zajął się Klub Instruktorów Ochrony Przyrody PTTK przy Oddziale PTTK Świętokrzyskim w Kielcach. Na zlot przybyło 48 uczestników reprezentujących 21 Oddziałów PTTK. Egzamin na Instruktorów Ochrony Przyrody zaliczyło 5 osób.

Posiedzenie wyjazdowe w Bilgoraju

Jedyną w kadencji otwartą posiedzenie Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK odbyło się w dniach 4-6 listopada 2011 r. w internacie Zespołu Szkół Leśnych w Bilgoraju. Organizatorem był Oddział PTTK w Bilgoraju. Udział w posiedzeniu wzięło 19 osób, reprezentujących 7 Oddziałów PTTK a podstawowym celem było między innymi zapoznanie uczestników z dokonaniem Komisji, sprawy organizacyjne, integracja działaczy i konsultacje w sprawie regulaminu Odznaki „Turysta Przyrodnik”.

4. Finanse

Wyrazy podziękowania za pomoc kierujemy pod adresem Zarządu Głównego PTTK, który poza funduszami przyznanymi na organizację posiedzeń przychylnie rozpatrzył nasze prośby w zakresie organizacji zlotów.

5. Podsumowanie

Podsumowując sprawozdanie za XVII kadencję uznajemy, że istnieje jeszcze wiele obszarów, których nie udało się zrealizować i winny one zostać rozwiązane w kolejnej kadencji. Ocenę pracy Komisji Ochrony Przyrody Zarządu Głównego PTTK pozostawiamy do uznania przez Krajową Konferencję Ochrony Przyrody PTTK.

Pragniemy zaznaczyć, że podczas naszej działalności mieliśmy wsparcie i przychylność członków Zarządu Głównego PTTK. Należy również podkreślić, że wiele zadań udało się zrealizować dzięki profesjonalnej pomocy i zaangażowaniu pracownika Zarządu Głównego PTTK Kol. Pawła Zania.

W sprawozdaniu wykorzystano dane ze sprawozdań TKO za lata 2010-2012.

Przewodniczący
Komisji Ochrony Przyrody
Zarządu Głównego PTTK

/-/ Andrzej Wąsikowski

Sprawozdanie opracował:
Andrzej Wąsikowski

Warszawa 2014.02.15